

3 **Про міжнародні ініціативи**
на прикладі біологічного факультету
СТОР.

4 **Суспільний день**
20 років нашої ери
СТОР.

7 **Міс**
повертаються...
СТОР.

Створено нову юридичну структуру – Ужгородський університет На базі УжНУ та МДУ

Відповідне розпорядження оприлюднив Кабмін. Одразу ж ректор вишу Володимир Смоланка зібрав медійників краю на брифінг для надання роз'яснень.

«Процес укрупнення університетів виник не сьогодні, розпочався в 2014 році, але набрав інтенсивності в 2021-ому. Передбачає створення великих, конкурентоздатних університетів. Однією з причин є правильний розподіл фінансових ресурсів країни, які в цей тяжкий період доволі обмежені», – розпочав зустріч ректор. І наголосив: укрупнені виші, що мають потужні кадровий потенціал і матеріально-технічну базу, можуть конкурувати на світовій арені: «Ми налаштовані на те, щоб шукати якомога більше позитиву від цього процесу, який підтримує, до речі, Світовий банк. Він виділив кошти для нашої країни, зокрема для Міністерства освіти і науки. Кожен університет, який об'єднується, створюється новий, отримує 1,5 мільйона доларів для покращення функціонування».

До слова, про фінансування... Зараз ми отримуємо його від держави, формуємо загальний фонд, а ще є так зване «формульне фінансування» – за спеціальною формулою. Перший пункт там – масштаб закладу. Чим більший – тим більше отримує додаткових коштів. Серед інших показників, зокрема, – рейтинг, залученість позабюджетних ресурсів до наукових досліджень...

Зрештою, наголосив Володимир Іванович, реорганізаційні процеси тривають не лише в Україні, а й у всьому світі. У Європі створені кластери університетів як окремі юридичні особи (об'єднують зо 5-6 вишів), і навіть у перспективі будуть об'єднуватись університети з декількох країн Європи, які є членами Європейської спілки. «Упродовж останніх буквально 2-3 років чотири виші – наші партнери – укрупнилися в межах своїх країн: Польщі, Ірландії, Великобританії й Румунії», – додав очільник.

Реорганізація зберігає принцип правонаступництва. Що це означає? В.Смоланка пояснив, що «ми не втрачаємо нічого з майна, нікого з кадрів, зі студентів, з освітніх і освітньо-наукових програм в обох університетах. Відповідно поєднуємо зусилля для того, щоб створити потужний університет у краї».

УжНУ та МДУ співпрацювали й раніше. Тепер взаємодія вийде на новий рівень. Лариса Капітан, в. о. ректора Мукачівського державного університету, мовила: «Виш – не приміщення, не назва, це – академічний простір. Ужгород і Мукачево – два міста, які є традиційними осередками освіти, культури, адміністративними центрами. Ужгород є обласним центром, але логістично Мукачево має певні переваги, і функціонування освітнього осередку в нас відкриває доволі серйозні перспективи, зокрема залучення того студентського контингенту, який, будемо відверті, звертав погляди в інші регіони».

На відкриття нових освітніх програм

та загалом на вступну кампанію впливають і демографічний фактор, і релокація бізнесу. А реорганізація в цьому контексті теж посприє, за словами ректора УжНУ. Нова юридична структура об'єднає понад 17 тисяч студентів і може стати 5-им за величиною університетом у країні. За останні 10 років наш виш суттєво покращив позиції в рейтингах і планує досягати нових рекордів. В.Смоланка каже: «Ми були на 44-46-ому місцях, зараз – на 13-ому, в один рік – навіть на 10-ому. Звичайно, розуміємо, що конкуренція надзвичайно висока. Але надіємося: покращимо свій рейтинг. І до речі, об'єднання деяких університетів показало це. У МДУ є багато потужних наукових шкіл, відомих в Україні». До прикладу, в мукачівському виші відкрили міждисциплінарну програму «Культурозбережувальна діяльність та бібліотечно-архівна справа». «В УжНУ такої програми немає, хоч база Ужгорода – музеї, галереї... Однозначно, ми на це дуже розраховуємо, а ще – на кадровий потенціал, оскільки на факультеті істо-

рії та міжнародних відносин є кафедра культурології», – додала Л.Капітан.

Ужгородський національний університет акредитований за трьома науковими напрямами. Претендує в майбутньому на статус дослідницького, що є найвищим у державі. «Нині жоден із вишів не має такого статусу. Там є цікавий критерій, який грає нам на користь, – наявність медичного факультету», – додав ректор.

Процес реорганізації – тривалий: від кількох місяців та навіть до року. І в нашому, і в мукачівському університетах робитимуть усе, аби процес тривав чітко, публічно, із мінімальними ризиками для всіх учасників. Вступна кампанія відбуватиметься в звичному режимі, як і дотепер, в обох вишах. Створять також дві комісії з реорганізації, які очолять керівні склади освітніх закладів.

Мирослава Гараздій,

«Погляд»

На фото: очільники обох вишів Володимир Смоланка та Лариса Капітан під час брифінгу

Від аудиторії до практики: як студенти ознайомлюють абітурієнтів з університетом

Студенти Ужгородського національного університету відвідали кілька міст Закарпатської області – Мукачево, Берегово, Хуст і Тячів. Мета поїздки – ознайомити місцевих школярів із навчальними програмами закладу

та заохотити абітурієнтів вступати на різні спеціальності, яких у нас чимало.

Під час профорієнтаційних мандрівок ужнівці розповіли про умови навчання, практичну підготовку, можливості роботи за фахом та реальні пер-

спективи майбутнього працевлаштування.

Зустрічі зі школярами стали особливими, адже вперше профорієнтаційні заходи відбулися спільно з Мукачівським державним університетом – уже в межах єдиного вишівського простору.

Майбутні вступники мали змогу поспілкуватися з представниками факультетів, поставити запитання та дізнатися більше про умови вступу в 2026 році.

Анастасія Гапачило,
студентка відділення журналістики

Із березневих засідань ученої ради

5 березня відбулося чергове засідання вченої ради. Ректор УжНУ Володимир Смоланка традиційно розпочав із вручення грамот та дипломів про здобуття вчених звань.

Відтак із доповіддю про результати наукової роботи університету за 2025 рік та завдання на 2026-ий виступив проректор Іван Миронюк. Відзначив: виш атестований за трьома науковими напрямками: природничо-математичним, біомедичним та суспільним. До вагомих здобутків також належить затвердження Стратегії розвитку на 2025–2032 роки, перше місце в рейтингу інституційних репозитаріїв України, упровадження нової рубрики «Заявка на супровід наукового/інноваційного проекту», входження журналу «Ukraine. Nation's Health» до наукометричної бази «Scopus».

Серед стратегічних завдань – повна інтеграція УжНУ у світовий, зокрема європейський науково-дослідницький простір, підвищення результативності прикладних і фундаментальних досліджень, генерування

нових знань та посилення ролі університету як центру інновацій, відкритої науки й розвитку молодих учених, що допоможе здобути нам статус дослідницького університету.

Ішлося також про публікації, міжнародні ініціативи, результати роботи Навчально-наукового центру підготовки та атестації кадрів вищої кваліфікації, аспірантуру й докторантуру, редакційно-видавничу роботу, розвиток бібліотеки...

Звіт про науково-педагогічну діяльність факультету історії та міжнародних відносин представив декан Віталій Андрейко. Так, до складу ФІМВ входять 8 структурних підрозділів, а також кафедри археології, етнології та культурології; міжнародних студій та суспільних комунікацій; Античності, Середньовіччя та історії України домінодерної доби; бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту; модерної історії України та зарубіжних країн; полікультурної освіти та перекладу. Із 864 студентів 649 – на денній формі, а 215 – на заочній. Колектив долучається до науко-

вої роботи, зокрема бере участь у міжнародних конференціях і круглих столах, забезпечує вихід періодичних видань. Діють студентське товариство «Кліо», СНТ «Кліо», гурток системного аналізу менеджменту...

За 5 років на факультеті було організовано понад 500 заходів зі студентами: симуляційні ігри, лекції, тренінги й майстер-класи від практиків; екскурсії до пам'яток історії та архітектури, на підприємства, участь у фестивалях; дебатні турніри; традиційне відзначення днів міжнародника, менеджера, маркетолога, історика. Крім того, активними є громадська й соціальна діяльність (екологічні акції, благодійні збори, спортивні змагання тощо), міжнародна співпраця, академічна мобільність.

Наступним етапом стали атестаційні справи. Відповідно до результатів голосування, учене звання доцента присвоїли Олександрю Криваничу (кафедра фармацевтичних дисциплін), Віталію Лешаку (хірургічних хвороб), Мирославу Лешаничу та Кіріллу Нечипоруку (міжнарод-

ної політики), Станіславу Цьоці (госпітальної терапії).

Насамкінець розглянули питання про створення спеціалізованих учених рад для присудження ступеня доктора філософії, рекомендації щодо вступу в докторантуру, затвердження та уточнення тем дисертаційних досліджень, рекомендації до друку та опублікування окремих наукових видань, затвердження оновлених редакційних колегій наукових журналів тощо.

20 березня засідання вченої ради відбулося в онлайн-форматі. Розглянули питання про реорганізацію відокремлених структурних підрозділів УжНУ, призначення стипендії Кабінету Міністрів України за видатні заслуги у сфері вищої освіти (було запропоновано кандидатуру декана фізичного факультету, професора Володимира Лазура), нагородження грамотою Міністра освіти і науки України доцента факультету інформаційних технологій Ігоря Шапочки.

Софія Скиба,
«Погляд»

Про об'єднаний виш

19 березня відбулася нарада, участь у якій узяли ректор УжНУ та декани факультетів. Тема – упровадження розпорядження Кабінету Міністрів щодо створення об'єднаного вишу.

Головним питанням стало уточнення етапів реорганізації. Згідно з оцінками керівництва, вона триватиме близько року. Володимир Смоланка зазначив: пропозиція буде поступовим. Здобувачі освіти, котрі випускатимуться в червні, отримують дипломи закладів, до яких вступали. Наукові школи й традиції збережуться відповідно до права наступництва.

Також обговорили навантаження працівників, процедуру бронювання в перехідний період, режим роботи вступної кампанії та інше.

Софія Скиба,
«Погляд»

УжНУ підписав меморандум про співпрацю з Федерацією технологічно-го спорту України

Вечір пам'яті Михайла Тиводара

В ужгородському скансені

Етнолог, науковця, який був професором кафедри історії Стародавнього світу і Середніх віків, почесним професором УжНУ, громадського діяча Михайла Тиводара (йому цього року виповнилося б 90) згадували в Закарпатському музеї народної архітектури та побуту. І як автора першого в незалежній Україні підручника з етнології, і дослідника традиційної культури краю, і причетного до творення історії ужгородського скансену: призначений у 1966 році науковим консультантом із розробки концепції музею, членом спеціальної комісії, а згодом долучався до експедицій, сприяв збору експонатів, перевезенню до музею хати з Бедевлі – свого рідного села – працював над тематико-експозиційним планом і внутрішнім начинням об'єкту.

Василь Коцан, директор скансену, доцент кафедри археології, етнології та культурології, – учень М.Тиводара: «Коли я почав працювати в музеї, зацікавився народним мистецтвом, зокрема народним убранням, підійшов на кафедру й знаючи, що Михайло Тиводар трудиться в цій сфері, попросив його стати науковим керівником і допомагати мені в написанні дисертаційного дослідження. Із радістю погодився. Пам'ятаю й перше відрядження – до Буштина, де ми досліджували колекцію приватного музею: жіночі сорочки, інші елементи народного костюма... Власне, ці матеріали лягли в основу моєї першої наукової публікації – у віснику нашого університету в серії «Історичні науки». Та розвідка була першим результатом спільної праці. Згодом

я успішно захистив дисертацію – насамперед завдяки порадам Михайла Петровича. Він виправляв текст червоною ручкою. Згадую свої перші червоні рукописи... Але наставник був і як літературний коректор, і як філолог. Я ріс як науковець».

Вечір пам'яті скансен організував у співпраці з факультетом історії та міжнародних відносин УжНУ, зокрема кафедрою археології, етнології та культурології й студентським науковим товариством «Кліо». Декан підрозділу Віталій Андрейко наголосив, що М.Тиводар «більшу частину життя присвятив роботі в Ужгородському університеті. І сьогодні ми вкотре підкреслюємо тезу, що людина доти жива, поки жива про неї пам'ять».

Сергій Ганус, старший викладач кафедри модерної історії України та зарубіжних

країн, розповів, як колись із ровесниками намагалися розгадати таємницю усмішки педагога: «Як у Джоконди! Ми іноді не розуміли, чи це схвально, чи він кепкує... І то завжди примушувало готуватися. Я не пригадую, щоб Михайло Петрович колись підвищив голос. Говорив тихо, вдумливо, спокійно... Ми постійно намагалися бути в інтелектуальному тонусі. А ще наставник учив звертати увагу на дрібниці. Етнографія – дрібниці життя: побут, костюми, страви... Людина вражала бездоганним володінням українською мовою, нашоухувала нас на вміння гарно, естетично формулювати думки. Ми, крім того, що самі себе творимо, маємо перед собою й приклад наших учителів. У мене були великі вчителі, і серед них – Михайло Петрович».

М.Тиводар був працелюб-

ним, згадував син Роман. Багато часу, каже, батько приділяв науці, дуже любив студентів, а вдома постійно збирався місцевий бомонд: «Тато привчив мене любити шахи. Гості приходили до нас, ми грали... Було цікаве життя. Є що згадати».

В університеті ж М.Тиводар пропрацював 51 рік. Дружина Олена Михайлівна розповіла, як ходили на спільні пари з історії: «Я вчилася на філологічному, часто лекції з історії нам читали разом в одній аудиторії. Чоловік дуже любив слухати лекції покійного Федора Потушняка».

Праці М.Тиводара вивчає нинішнє покоління істориків. Дослідження вченого є для молодих науковців, за їхніми ж словами, «актуальними методологічними орієнтирами».

Мирослава Гараздій,
«Погляд»

Із життя пішли ще двоє наших колег. Зі смутком втрати згадуємо...

Схиляємо голову перед Магдалиною Чубірко

Завершила земний шлях

старійшина кафедри ботаніки біологічного факультету

Усе життя Магдалина Михайлівна присвятила викладацькій та науковій діяльності на кафедрі ботаніки. Була однією з учениць фундатора кафедри Х.Руденка, який залучив її до цитоморфологічних досліджень, зокрема представників родини Fabaceae. Відтак М.Чубірко ввійшла до славної плеяди представників ужгородської цитоморфологічної школи. Утім, спектр наукових зацікавлень дослідниці був значно ширшим. Особливо варто згадати цикл біографічних розвідок про багатьох науковців альма-матер. Завдяки цій ініціативі збережено чимало важливих сторінок історії університетської науки.

Як викладач, молодшим поколінням наставниця запам'яталася вимогливою та принциповою; водночас її лекції були захопливими, глибокими та змістовними. Магдалина Михайлівна вміла зацікавити студентів, підтримати їхні перші кроки в дослідженнях і передати любов до ботаніки.

Світла пам'ять про М.Чубірко назавжди залишиться в серцях колег, учнів та всіх, хто мав честь її знати й працювати поруч.

Щирі співчуття родині, близьким, колегам та всій університетській спільноті з приводу втрати. Світла та вічна пам'ять Магдалині Михайлівні.

За інформацією біологічного факультету

Відійшов у засвіти Іван Лавкай

Колега розвивав міжнародну діяльність, опублікував майже 70 наукових праць і методичних напрацювань, трудився в альма-матер на різних посадах, зокрема завідувачем кафедри та заступником декана медичного факультету, керівником Приймальної комісії, клініки психіатрії та неврозів при обласній клінічній лікарні імені А.Новака. Відзначався професійністю, мав повагу серед викладачів, студентів і пацієнтів, був залучений до громадської роботи (до прикладу, як голова науково-практичного Товариства психіатрів, наркологів та психологів Закарпатської області).

Колеги висловлюють щирі співчуття рідним Івана Юрійовича, зазначає Юрій Бучок, заслужений лікар, доцент кафедри неврології, нейрохірургії та психіатрії медичного факультету УжНУ, заслуженого лікаря України, відмінника освіти І.Лавкай, випускника медичного факультету нашого вишу (1969).

Колеги висловлюють щирі співчуття рідним Івана Юрійовича, зазначає Юрій Бучок, заслужений лікар, доцент кафедри неврології, нейрохірургії та психіатрії, на офіційному сайті нашого закладу.

ВІТАЄМО

2 квітня ректор УжНУ, професор В.Смоланка зустрине 65-ий день народження. Вітаємо Вас, Володимире Івановичу! Бажаємо міцного здоров'я, невичерпної енергії, натхнення, яке ніколи не згасає, щастя, оптимізму, наснаги, успіхів у роботі та гармонії в житті.

ФОТОФАКТ

Спільною відзнакою Закарпатської ОВА та обласної ради – нагрудним знаком «За розвиток Закарпаття» – нагороджено проректорку з науково-педагогічної роботи, професорку Мирославу Лендьел та кандидата фізико-математичних наук, професора кафедри теорії ймовірностей і математичного аналізу Петра Слюсарчука. Також спільну відзнаку «Сила Срібної землі» одержав професор кафедри цивільного права та процесу, заслужений юрист України Василь Фазикош. Наші вітання!

День українського добровольця

14 березня 2014 року перші добровольці вирушили на полігон у Нових Петрівцях, щоб сформувані перші добровольчі батальйони для захисту України. Це – особлива дата, яка вшановує мужність, відвагу та самопожертву людей, котрі свідомо стали на захист країни. У найскладніші для держави моменти саме добровольці першими зробили крок назустріч небезпеці, обравши не «чекати», а «діяти». Їхній вибір є прикладом справжнього патріотизму, сили духу та відповідальності за майбутнє України.

Війна – не лише бої, а й дивні, майже незрозумілі історії, які змінюють усе. Одну з таких розповідає доброволець Юрій. «Було це недалеко від Чугуєва, на Харківщині. Осінь, холодно, постійно дощ. Ми сиділи

на позиціях, і нас відправили перевірити село поруч. Сказали, що там тихо, але треба глянути. Пішли четверо. Зайшли в село. Там ні людей, ні собак. Хати відчинені, у дворах речі лежать, ніби всі просто пішли й не повернулись. Чуємо: грає музика. Якесь стара пісня, і вона повторюється. Ми трохи насторожилися, подумали, що це може бути якась пастка; далі наблизилися до хати, зайшли, а там – нікого. Стоїть старий патефон, крутиться платівка. Заїдає: грає весь час один «шматок». Наш радист сказав, що тут щось не так. Почав крутити рацію, підлаштовуватися під той звук. Раптом зловив сигнал, чужі щось передавали. Сказав: це можуть бути координати або рух. Ми одразу передали своїм.

Потім сказали, що їх накрили. Перед тим, як іти, ще раз зайшов у ту хату, подивився на платівку, а вона вже не грала. Я взяв її й побачив: на ній є спеціальні подряпини. А ззаду надпис: «Якщо ти чуєш – значить, ти встиг». Хто це зробив – досі не знаю, але було відчуття, що хтось там уже був до нас і ніби допоміг».

Образ добровольця – символ вибору. Вибору на користь відповідальності, свободи, гідності. Ідеться про людей, які залишили звичне життя, не шукаючи слави чи винагороди. Їхня мужність народжується з любові до рідної землі, а сила – з віри в перемогу. Шана всім добровольцям-захисникам!

Поліна Бацко,
студентка
відділення журналістики

26 березня – День національної гвардії. Вітаємо захисників-гвардійців!

А ви вже бачили басейн у ботсаду?

Як міжнародні ініціативи продовжує біологічний факультет УжНУ

У ботанічному саду, що є складовою серцебиття нашого вишу, із початком весни розквітнули не лише рослини, а й паростки тривалої праці за міжнародними проектами. До прикладу, облаштовано басейн, який збирає дощову воду, в межах ініціативи «Водозберігаючі рішення для пом'якшення впливу зміни клімату». У проекті – УжНУ та Люблінський університет ім. Марії Складовської-Кюрі. Ось ми й виїхали на такий собі «рейд» країною по підсумки важливих для краю ідей. «Виїхали, аби оцінити проміжні результати діяльності в межах міжнародної програми «Interreg NEXT Poland-Ukraine» за фінансування ЄС та співфінансування країн-учасниць. Проект охоплює і стару частину ботсаду, і нову. А також намалюємо найближчі плани: що ще слід зробити, аби цю ініціативу успішно реалізувати», – мовив ректор Володимир Смоланка.

Стадія будівництва накопичувача дощової води завершена. Координаторка проекту з боку УжНУ, доцентка Оксана Станкевич каже: «На цьому місці довго залишалися бетонні руїни – свого часу тут теж був басейн, але воду в нього накачували з-під землі спеціальною помпою. А зараз вода надходить із поверхонь дахів. У колекторах збирається й трубою подається сюди, у басейн. Надлишки будуть використовуватися для поливу рослин. Це – кліматично потрібне рішення, яке сьогодні практикують у всіх містах Європейського Союзу; нові підходи до управління дощовими водами, щоб вони залишалися якнайдовше в містах, на природних територіях, щоб не стікали швидко в річки й моря».

Тепер працюватимуть над благоустроєм території. Зокрема, висадять рослини. Запланований ще комплекс робіт, спрямованих на затримання води в лісі.

Як знаємо, ботанічний сад складається з двох частин. «Одна – у центральній частині міста, де, ми, власне, перебуваємо. Тут трішки біль-

ше ніж 3 га. Інша частина – у мікрорайоні «Шахта», де понад 80 га, охоплює лісовий масив. Колись там видобували вугілля, були шахти. Є аборигенні рослини в тій частині, а тут маємо колекції з усього світу. Власне, понад 2500 таксонів зростає на цих двох територіях», – розповіла декан біологічного факультету Ярослава Гасинець.

Ботсад межує з будівництвом, яке в інфопросторі останнім часом переносять на частину цієї пам'ятки садово-паркового мистецтва. Відповідно вона є об'єктом природно-заповідного фонду України та має статус ботанічного саду загальнодержавного значення. Тобто жоден клаптик землі взагалі не може бути комусь переданий. Ще 2024 року університет здійснив інвентаризацію території ботсаду. Частина ділянки, розміщена між ним та об'єктами майбутньої забудови, входила до його складу ще з 1970 року (це підтверджують матеріали охоронного зобов'язання та графічний план), але з невідомих причин її не внесли в 2000 році в Державний акт на право постійного користування землею, виданий університету. «Тоді з метою уточнення меж ботанічного саду провели внутрішню інвентаризацію й довнесли ту ділянку, що межувала з будівництвом, аби уникнути претензій, мовляв, воно відбувається й на нашій території чи ми на чужій території», – додав В.Смоланка.

Інший проект, над яким працює біологічний факультет, – «Карпатська молодь за есо-smart освіту». У планах – створити центр природничо-екологічної освіти в ботсаду. «Екохаб облаштуємо на території ботанічного саду. Конструкція буде легко-монтажною, це не капітальна споруда. У ній розмістимо чотири тематичні зали. Експозиції презентуватимуть природу Карпатського регіону, зокрема українських Карпат», – каже про найближчі плани Владислав Мірутенко, завідувач кафедри енто-

мології та збереження біорізноманіття, менеджер проекту.

Дві ініціативи, які реалізують у ботсаду, мають свої місії. «Буде ще багато локацій, які зможуть доступно пояснювати містянам, що ми можемо зробити невеликими кроками, аби трохи пом'якшити зміни клімату. Гадаю, вийде й гарний екохаб, який ста-

не цікавим для молоді не лише з Ужгорода, а й усього Закарпаття, тому що й загалом у ботсаду маємо багато екскурсій», – підсумовує Я.Гасинець.

Загалом біологічний факультет нашого вишу нині виконує аж шість міжнародних проектів. І є одним із найактивніших підрозділів в універси-

теті в такій діяльності зокрема. **Мирослава Гарздій,**
«Погляд»

На фото: керівництво вишу під час відвідин ботсаду; басейн колись і тепер; проректор із господарської роботи Д.Сойма в оранжереї, де зацвіла двома кольорами камелія японська

30 мільйонів гривень на розвиток науки

УжНУ отримає базове фінансування за результатами атестації

На сайті Міністерства освіти і науки України оприлюднено інформацію про виділення понад 3 млрд гривень на розвиток науки після ухвалення Кабінетом Міністрів постанови про затвердження Порядку розподілу коштів для фінансування основної діяльності держав-

них наукових установ, а також наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок закладів вищої освіти за результатами державної атестації (mon.gov.ua/news/ponad-3-mlrd-hrn-na-rozvytok-nauky-zatverdzeno-poriadok-ta-rozpodil-finansuvannia).

Фінансування спрямують: на стимулювання працівників; на розвиток дослідницької інфраструктури та закупівлю сучасного обладнання; на інституційний розвиток наукових установ і закладів вищої освіти.

За інформацією науково-дослідної частини УжНУ на офі-

ційному сайті нашого вишу (uzhnu.edu.ua/uk/news/uzhnu-otrimaye-30-mln-grn-bazovogo-finansuvannya-nauki-za-rezult.htm), 30 млн грн базового фінансування отримає й альма-матер, зокрема на природничо-математичний та біомедичний напрями. На фінансування щорічно

впливатимуть ефективність залучення зовнішніх коштів, кількість публікацій у Scopus/WoS за найвищим квартилем (Q1), відсоток молодих учених і кадровий рівень у цілому. Тож удосконалюватимемось!

Володимир Тарасюк,
«Погляд»

Суспільний день. 20 років нашої ери

Велика відповідальність керувати кораблем усі ці роки належала капітанам – трьом деканам факультету, які впевнено виконували роботу: професорам Василеві Керецману, Юрієві Остапцю та Василеві Левкуличу.

До слова запросили головного архітектора сьогодення та чинного декана – В.Левкулича: «20 років – не такий і великий період, але це все ж 20 років. Пам'ятаю себе в 2006-ому, коли тільки прийшов на факультет. Згадую першого декана – Василя Юрійовича, його плани, ідеї та реалізацію. Саме він заклав фундамент нашого підрозділу. Сьогодні маємо 1300 студентів, 5 кафедр, 22 освітні програми. Є плани щодо міждисциплінарних програм, говоримо про розвиток аспірантури та докторантури. Найцінніше – люди, наш викладацький склад. Факультет – єдність, толерантність, демократизм і глибина думки. Це – сенси не просто заради кількості, а заради якісного змісту».

Привітати ФСН прийшов і ректор, професор Володимир Смоланка. «У найтяжчі роки розвитку суспільства, під час повномасштабного вторгнення ми все одно мусимо знаходити приводи для свят. Ми відзначаємо ювілей факультету, але насправді – людей. Головне – колектив, він творить успіхи ФСН. Тому дякую факультетові за ту роботу, яку він здійснює й здійснюватиме надалі, зокрема студентам, котрі обов'язково поповнять викладацький склад. 20 років – не так багато, але у вас попереду довге та яскраве майбутнє. Бажаю вашому – одному з найбільших підрозділів – і на-

дали залишатись авторитетним. Ви цього заслужили», – зазначив Володимир Іванович.

Мирослава Лендъел, проректорка з науково-педагогічної роботи, яка працює на кафедрі політології, додала: «20 років ФСН – 20 років і мого життя. Коли обговорювали ідею створення факультету, я була двома руками «за», бо це ті науки, які повинні бути разом. Наш факультет впливає на дві важливі складові – на суспільство й людину. Адже політологи, управлінці, філософи, психологи, представники соціальної роботи та педагоги – усі працюють із людьми та формують майбутнє. Факультет суспільних наук – про гармонію, різноманіття позицій і дискусій. Це – середовище, що дозволяє рухатися вперед у правильному напрямку. На пенсію я піду саме викладачем факультету суспільних наук».

Ще одна людина, котра залишалася біля штурвалу факультету-ювіляра майже всю його історію з 2006 до 2025 р., – професор Юрій Остапець. Він зазначив: «20 років – багато чи мало? Питання риторичне. Це – період поступу, роботи, успіхів і, звісно, непоодиноких невдач. Але весь час ми працювали й створювали ФСН. Хочу подякувати всім, хто допомагав: викладачам, із якими будували наш підрозділ, і студентам, котрі підтримували. Кожен ювілей – той рубіж, де говорять про досягнення й те, що буде далі. І що ж далі? Ми сьогодні працюємо за найскладніших умов: війна, реформування освіти, відтік абітурієнтів за кордон... Але маємо продовжувати створю-

вати середовище – толерантне, інклюзивне, доброзичливе. Це дозволить кожному викладачеві й студенту реалізувати себе. Потрібні якісні знання, аби могли відповідати ринку праці, а також щоб розвивати міжнародне співробітництво. Щиро вітаю всіх і вважаю, що в нашого колективу є значний потенціал, нас чекає добре майбутнє».

До слова запросили також першого заступника голови Закарпатської обласної ради Андрія Шекету. Виступив і заступник голови Закарпатської ОВА Юрій Гузинець – людина, яка добре знає, наскільки важливо сьогодні мати надійний тил і розвивати суспільні інституції.

Освіта й молодь – рушії цієї епохи, тому слово передали директорці департаменту освіти і науки, молоді та спорту обласної військової адміністрації Мар'яні Марусинець. Відтак – міському голові Ужгорода Богданові Андрієву й очільниці управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради Аллі Чернубук.

Багатоох викладачів нагородили почесними грамотами. Важливою подією стало й оголошення результатів студентського голосування в номінації «Русії епохи-2026». Упродовж тижня юнаки й дівчата обирали найкращих наставників із кожної кафедри (зокрема в спеціальних номінаціях «Тріумф епохи» перемогли: Ігор Вегеш, титул «Грант стратегус» від кафедри політології та державного управління; Руслана Джуган, титул «Архітектор суспільства» від кафедри соціології; Віталія Палкуш, титул «Скульптор майбутнього» від кафедри педа-

гогіки; Костянтин Борщ, титул «Майстер душевної гармонії» від кафедри психології; Юрій Ходач, титул «Хранитель логосу» від кафедри філософії), а також найактивнішу здобувачку освіти (цей титул отримала першокурсниця Ірина Кобилянська).

Цікавою частиною вечора стала участь випускників, які пишуть власну історію за межами університетських стін. До панельної дискусії долучилися: Галина Лобода, начальниця управління євро регіональної співпраці Закарпатської ОВА; Анатолій Костюх, народний депутат України; Мирослава Федиківич, практична психологиня та спеціалістка з кризового консультування; Ганна Бережанська, голова методичного об'єднання асистентів учителів в Ужгородській початковій школі №6. Перше запитання кожному з учасників ставив ведучий, а наступні могли надсилати присутні, відсканувавши спеціальне посилання.

Свято продовжили виступи факультетської команди КВК «Кома». Лунали жарти про студентське життя, викладачів... Також тривав благодійний збір на потреби Збройних сил України. За донат учасники могли взяти участь у розігріш призів (професійна фотосесія, гра в лазертаг, кава з деканом або навіть можливість зробити світліну в його робочому кріслі).

Родзинкою заходу стала символічна подія – закладання капсули часу (місію виконали Василь Левкулич разом із Соломією Русановською, головою студентської ради ФСН). Упродовж тижня здобувачі освіти писали побажання,

які відкриють наступники в 2036 році. Усі телефони були прикуті до цього моменту.

І ось наприкінці вечора – посвята першокурсників. Після виголошення обіцянки та клятви пролунав гімн студентів. Дар'я Бойко й Таїсія Брюшиніна (ОП «Психологія») одразу поділилися враженнями. Дівчата відповіли: «Посвята першокурсника – символічний початок студентського життя. Мить, коли ти офіційно стаєш частиною університетської родини та відчуваєш єдність зі своїм факультетом. Попереду – багато нового й цікавого».

На думку дівчат, якщо опитати факультет суспільних наук кількома словами, то це – розвиток, насолода й люди. Водночас К.Борщ зазначив: «Особливість студентів – у різноманітті. Люди індивідуальні: не однакові, а грають різними яскравими кольорами. Ми всі – особистості, і з такими переконаннями приємно працювати».

Про формування спільноти думками поділилася С.Русановська, голова студентського самоврядування: «Суспільні науки – суспільство, яке ми формуємо. Факультет в останні роки був дуже активним. Ми об'єднуємо людей і робимо свій внесок у розвиток спільноти».

Отже, суспільні науки – про людей, котрі поряд; про дослідження, пояснення, вплив на те, як ми взаємодіємо, приймаємо рішення та будемо майбутнє, яке з часом має ставати гармонійнішим. Попереду ще багато викликів та перемог...

Юлія Савчин,
студентка
відділення журналістики

Нові ідеї та практичні навички: відкриття молодіжної школи

У ректораті УжНУ відкрили молодіжну школу, першу зустріч у межах якої влаштували за темою: «Організація заходів від А до Я». Подія об'єднала активних студентів, котрі прагнуть розвивати менеджерські здібності та долучатися до творення якісних університетських заходів.

Ректор вишу, професор Володимир Смоланка наголосив на важливості студентських ініціатив і додав: такі зустрічі триватимуть щотижня. Закликав молодь бути активною, не боятися відповідальності, сміливо втілювати ідеї. До присутніх також звернувся проректор Ігор Король, який поділився власним життєвим досвідом.

Захід проводила Наталія Варшава – провідний фахівець відділу гуманітарно-виховної роботи. Розповіла під час теоретичної частини про ключові етапи організації заходів: визначення мети та очікуваного результату,

планування підготовчого процесу, розподіл обов'язків у ко-

манді й дотримання таймінгів. Мовила: «Найголовніше – м'які

навички, які ми розвиваємо під час навчання й тренінгів, а саме:

лідерські якості, уміння організувати процеси, планувати роботу. Адже успіх будь-якого заходу починається з правильного планування». Ділилася й власним досвідом активного студентського життя.

«Узагалі стрес у день події ще той, тому й важливі підготовка та планування. Це – запорука спокою під час заходу», – наголосила Н.Варшава.

У практичній частині студенти об'єдналися в чотири команди, мали змодельовані ситуації й за обмежений час розробляли алгоритми дій. Команди презентували напрацювання, демонструючи креативність і відповідальність.

Відкриття молодіжної школи стало важливим кроком у розвитку студентської активності та створенні платформи для реалізації нових ідей.

Анастасія Гапачило,
студентка
відділення журналістики

Триває 73-я спартакиада студентів

Наймасовіші змагання, що є традиційними для Ужгородського національного університету й охоплюють до 1000 юнаків і дівчат, улаштовують у десять видів спорту (команди підрозділів суперничають кожного семестру в п'яти видах).

Як зазначив Іван Маріонда, головний суддя спартакиади, майстер спорту України з легкої атлетики, завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури, доцент, за підсумками баталій, у семи видах лідирують факультет здоров'я

та фізичного виховання, медичний, юридичний, а також природничо-гуманітарний фаховий коледж.

73-я спартакиада фінішує в травні змаганнями легкоатлетів. **Володимир Тарасюк,**
«Погляд»

Сила простої підтримки

Ветеранка ЗСУ, психологиня Оксана Чудновська про етику спілкування з військовими

12 березня відбулася онлайн-зустріч із військовою психологією, ветеранкою Збройних сил України Оксаною Чудновською. Участь узяли й медійники УжНУ. Темою розмови стало спілкування цивільних із військовими після їхнього повернення з фронту: як говорити без зайвої напруги, підтримувати та водночас не завдавати болю необережними словами. Фахівчиня поділилася власним досвідом роботи поблизу лінії фронту, розповіла про типові ситуації в комунікації воїнів із журналістами та нагадала, що важливо пам'ятати: військовий – насамперед людина.

Тренінг організували в межах мікропроєкту «Respectful Dialogue: практики етичної комунікації для інтернаціоналізації освіти». Ініціативу реалізують у березні-квітні представниці трьох університетів: Каріна Бортун, голова Ради молодих учених Національної академії внутрішніх справ; Наталія Толочко, доцентка кафедри журналістики Ужгородського національного університету; Анна Райхель, викладачка кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання Мукачівського державного університету. Проєкт розроблено в зимовій школі підвищення кваліфікації ВГО «Інноваційний університет».

О.Чудновська присвятила службі 27 років, пройшовши шлях від рядового солдата до майора – старшого офіцера морально-психологічного забезпечення 128-ої окремої штурмової бригади. Брала участь у бойових діях під час

АТО/ООС та повномасштабної війни. У 2023 році була звільнена зі служби за станом здоров'я.

Психологиня наголосила, що в спілкуванні з військовими варто уникати запитань про війну. Часто цивільні з цікавості питають: чи було страшно, чи було гучно, чи важко. Відповідь на ці питання очевидна: звісно, було страшно й важко. Такі запитання можуть лише повертати людину до травматичних спогадів.

Важлива проста людська підтримка. Іноді набагато доречніше поцікавитися: «Ти поїв?» або «ти виспався?» Такі слова демонструють турботу й дають людині відчуття, що поруч є хтось, кому не байдуже.

Крім того, у спілкуванні цивільних і військових іноді виникають напружені ситуації. Ось, скажімо, серед причин непорозумінь – різний досвід. Цивільні й військові живуть у своїх реальностях. Те, що здається звичним або нормальним для одних, може бути дивним чи болючим для інших. Більшість проблем виникає через різницю в пережитому досвіді.

Іноді запитання з цікавості, поради, яких ніхто не просив, або порівняння з чужим досвідом можуть мати протилежний ефект. Навіть фрази, сказані з добрим наміром, спричиняють дискомфорт або ж напруження.

Як уникати незручних ситуацій у спілкуванні з військовими?

Дотримуйтеся кордонів. Не варто заглиблюватися в теми, про які людина не готова говорити. Якщо ваш співрозмовник не ініціює розмову про війну – не потрібно розпитувати. Мовчання також може бути відповіддю. Важливо пам'ятати: не всі питання варто ставити й не на всі з них люди зобов'язані відповідати.

Не намагайтеся лікувати словами. Не слід грати роль психолога або давати поради, як людині пережити її досвід. Фрази на кшталт «іншим ще гірше» можуть знецінювати почуття людини. Бути поруч не означає обов'язково щось виправляти або змінювати.

Пам'ятайте про людяність. Військові – особистості з власними життям, інтересами, досвідом. Не варто сприймати когось лише через призму форми чи бойового гарту.

Будьте обережні в поведінці. Не слід підходити до людини зі спиною або робити різкі рухи. Краще звернутися спокійно й дати час відреагувати.

Під час зустрічі студенти могли ставити запитання та ділитися власним досвідом. Сама така жива взаємодія допомогла донести головну думку О.Чудновської: підтримка іноді виявляється в простих діях. Турбота, увага, щирість важливіші ніж десятка запитань.

Діана Вакуленко,
студентка
відділення журналістики

Як обирати людей для ефективної команди

У Молодіжному центрі УжНУ «YouthHub» відбулася лекція «Побудова сильної команди: як обирати людей?» зі спікеркою Діаною Міллер – юристкою, адвокаткою, медіаторкою та співзасновницею першого на Закарпатті центру медіації, психології та права «Дію».

Під час заняття учасники дізналися, як правильно формувати команду та на що варто звертати увагу під час відбору. Захід мав інтерактивний формат, студенти обговорювали власний досвід, ділилися прикладами найскладніших працівників і розповідали, ким захоплюються та які риси цінують у людях. В одній із вправ малювали портрет того, хто їх надихає, і зазначали три риси професійної діяльності, які цінують найбільше, пояснюючи свій вибір.

«Шукайте не просто професіонала, а однодумця», – наголосила Д.Міллер. Пояснила, як мотивація та потреби людини впливають на її поведінку й зростання, спираючись на піраміду Маслоу. Увагу приділила портрету ідеального кандидата, що формується з трьох складових: hard skills (професійні навички, уміння виконувати роботу), soft skills (комунікація, гнучкість, здатність вирішувати конфлікти), meta skills (потенціал до навчання й розвитку).

Д.Міллер також поділилася практичними порадами щодо співбесід: як ставити запитання стосовно фахових провалів кандидата, про неприпустимі моменти в роботі з колегами та на що звертати увагу під час оцінки. Лекторка запропонувала чек-лист «червоних прапорців», серед яких: запізнення без попередження, негативні відгуки про попередніх роботодавців, відсутність інтересу до компанії, невідповідність результатам тестового завдання чек-лист «червоних прапорців», серед яких: запізнення без попередження, негативні відгуки про попередніх роботодавців, відсутність інтересу до компанії, невідповідність результатам тестового завдання та надмірний фокус лише на фінансовій складовій роботи.

Окремо обговорили конкуренцію та співпрацю в колективі. Спікерка наголосила, що не варто боятися брати в команду сильніших за вас людей, водночас слід юридично захищати бізнес за допомогою договорів про неконкуренцію, конфіденційність та матеріальну відповідальність. Д.Міллер підкреслила: навіть кандидати без досвіду можуть стати потужним ресурсом для колективу, адже головне – потенціал і мотивація.

Зустріч видалася дружньою, теплою, поєднала теорію з практикою та вкотре довела: найцінніший ресурс у будь-якому бізнесі – люди.

Анастасія Гапачило,
студентка
відділення журналістики

«Борітеся – поборете»:

молодь ушанувала Тараса Шевченка

«Ми повинні розвіяти стереотипи й побачити його по-новому» – цими словами подію, присвячену 212-й річниці з дня народження Тараса Шевченка, розпочали на філологічному факультеті.

Зустріч була особливою не лише тому, що звучали вірші, хоч це, безперечно, стало однією з родинок. Захід об'єднав і студентів, і школярів. До прикладу, учнів Ужгородського наукового ліцею Закарпатської обласної ради та Ужгородського ліцею імені Тараса Шевченка. Прорекламували поезії «Хустина», «Доля», «Минають дні, минають ночі» тощо.

Емоційною частиною програми став виступ учнів, котрі читали вірші Шевченка під супровід скрипки. Жива музика допомогла глибше відчувати зміст творів.

Також онлайн до події долучився професор Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Миколаїв) Тарас Кремень.

Звучали й такі твори, як: «Мені однаково чи буду...», «Давидові псалми», «І Архімед, і Галілей» та інші.

Атмосферним став момент декламування поеми «І мертвим, і живим, і ненарожденим землякам моїм в Україні і не в Україні мое дружнє посланіє». Учні ходили зі свічками навколо дівчини, яка зачитувала твір. Вона була загорнута в прапор України, мала вінок на голові, що додавало виступу символічності. Варто зазначити: учні, студенти й організатори одягнулися у вишиванки.

Господині заходу – Ольга Товт і Марина Куштан – звернули увагу не лише на класичну, а й на сучасну українську літературу. На події згадали книжку молодого автора та військовослужбовця Артура Дрона «Гемінгвей нічого не знає». Це есеї людини, яка бачила війну зсередини, адже залишила звичне життя студента Львівського національного універси-

тету імені Івана Франка та пішла захищати країну.

У своїх текстах автор ставить складні запитання: чи можна звинувачувати Бога у війнах? Адаже не Бог заїжджав танками в міста, не Бог обстрілював людей і не Бог знищив Маріуполь та Бахмут. Це – злочин проти життя, здійснений людьми.

Постать Т.Шевченка й сьогодні залишається надзвичайно важливою для нас. Творчість Кобзаря стала основою нової української літератури. За життя він залишив понад 800 художніх творів, а його слово – символ боротьби, свободи та національної гідності. Поезія продовжує надихати покоління й нині звучить особливо актуально.

*«Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!»*

**Анастасія Волкова,
Аліна Красновська,**
студентки
відділення журналістики

Попкорн готовий?

Найцікавіші прем'єри квітня

Іноді найкращий спосіб відпочити від університету, дедлайнів та курсових – зібрати друзів, купити попкорн і піти в кіно. Тож я підготувала підбірку найцікавіших прем'єр квітня, які точно варто подивитися разом зі своїми «бесті».

Спершу – всіма люблена романтика! Уже з першого квітня на великих екранах – «Любить не любить» із топовими акторами – Зендеєю та Робертом Паттінсоном. Це – весела романтична комедія про щасливу заручену пару, чий тиждень весілля перетворюється на хаос. Легка, весела, трохи драматична історія точно додасть настрою й змусить сміятися від душі. Тому беріть свою найкращу подружку та біжіть у кіно!

Якщо хочеться захопливою пригоди для сім'ї, варто звернути увагу на анімаційну стрічку «Супер Маріо: Галактика в кіно», прем'єра якої сьогодні – 1 квітня. Фільм створено за мотивами популярного всесвітнього відеоігор «Nintendo». Він продовжує історію стрічки «Брати Супер Маріо в кіно», що вийшла в 2023 році й стала світовим хітом. Ця робота розрахована на широку аудиторію, зацікавить і дітей (завдяки яскравій анімації, гумору та захопливим пригодам), і дорослих (особливо тих, хто виріс на іграх про Маріо). Маєте чудову нагоду провести час у кіно разом із рідними та насолодитися легкою й веселою атмосферою.

Романтика, сімейні фільми не для вас? А як щодо екшену? Уже сьомого квітня в прокат виходить українська кінострічка «На драйві». Фільм розповідає про компанію друзів у прифронтовому Харкові, які знаходять покинуті автомобілі в зацікавленому торговельному центрі та влаштовують нелегальні перегони. Те, що спочатку було просто розвагою,

поступово перетворюється на небезпечну гру.

Любите трилери? Тоді зверніть увагу на «Гуру». Стрічка в прокаті з 9 квітня й точно триматиме в напрузі. Популярний коуч Метт допомагає людям ставати кращими... Але за його харизматичною маскою ховається руйнівна й маніпулятивна натура. Кому можна довіряти, а кого боятися – дізнається у фіналі.

А тепер трохи музики! Уже 12 квітня в прокаті «Майкл» – біографічний мюзикл про життя та спадщину одного з найвпливовіших артистів у світі. Стрічка покаже Майкла Джексона не лише на сцені, а й поза нею: від його перших кроків у «The Jackson Five» до становлення суперзірки. Глядачі мають шанс побачити незабутні виступи та заглибитися в життєвий шлях артиста.

Завершить нашу підбірку сильний, емоційно насичений фільм «КІЛЛХАУС», заснований на реальних подіях. Стрічка розповідає про перший у світі порятунковий дроном: сімейна пара та відома американська журналістка опиняються в епіцентрі рятувальної операції українських спецпідрозділів. Завдання – урятувати поранених та 14-річну доньку, яка стала заручницею. У зйомках брали участь справжні військові та ветерани, тож фільм передає напруження, відвагу й реалістичність подій на фронті.

Вищеназвані прем'єри – сюжети для будь-якого настрою: від яскравих пригод, романтики до напружених трилерів і героїчних історій. Тож кожен фільм у підбірці по-своєму захоплює, змушує сміятися, переживати та надихає. Сподіваюся, із запропонованого знайдете щось для себе.

Олександра Штефанюк,
студентка
відділення журналістики

Із поетичного доробку Ірини Суислової

Пропонуємо увазі читачів вірші студентки філологічного факультету з Краматорська

ВОНА СИДІЛА

КРАЙ ВІКНА...

Вона сиділа край вікна,
У тиші, де слова – як тіні.
Любов прийшла, та не одна –
За нею біль ступив упевнено
й повільно.

Його слова – мов теплий дощ,
Що гладить душу, як долоня.
Але за ніжністю – ножі,
Що ріжуть серце без упину
й болю.

Думки кружляють, мов круки,
Шукають тріщини в спокої.
Втома ховається в рядки,
І ріже душу гострою рукою.

Сльоза впадає на рукав,
На білі пальці, мов на сніг.
І кожен спогад – мов отрута,
Що залишає в серці слід.

Її душа – мов зранений папір,
На ньому вирвані слова.
Любов і біль в єдиний вир
Злились, як ніч і тиха злива.

Та навіть в ранах є тепло,
У кожній тріщині – надія.
Бо серце б'ється, хоч і пекло
Його щонаочі знову гріє.

ВОНА СМІЄТЬСЯ...

Вона сміється – світло грає,
Мов сонце в росах на траві,
Та сміх її – лише лунає,
Він не належить вже тобі.

Очима дивиться, мов осінь,
Що обіцяє ніжний рай,
Та замість ласки – тихі сльози,
Згорілий вітром небокрай.

Любов її – то квітка м'яти,
Солодка, ніжна, чарівна,
Та доторкнись – і вже
не свято,
А смак отрути і вина.

Вона рукою ледве-ледве
Торкнеться серця, як весна,
І ти вже падаєш у безвість,
Де лиш ілюзія ясна.

Вона веде, вона шепоче,
Що ця любов – неначе цвіт,
Та лиш торкнешся – ніч
охопить,
І сон розтане без слідів.

Любов – оманлива і ніжна,
Як голос вітру серед дня,
Вона – обійми, що тривожать,
І тінь, що більше не твоя.

СИДИТЬ КОЗАК

КРАЙ ТЕМНИХ ВОД...

Сидить козак край темних вод,
Де місяць хмуриється, як доля,
Йому шепоче тихий схід
Про втому, біль і зраду волі.

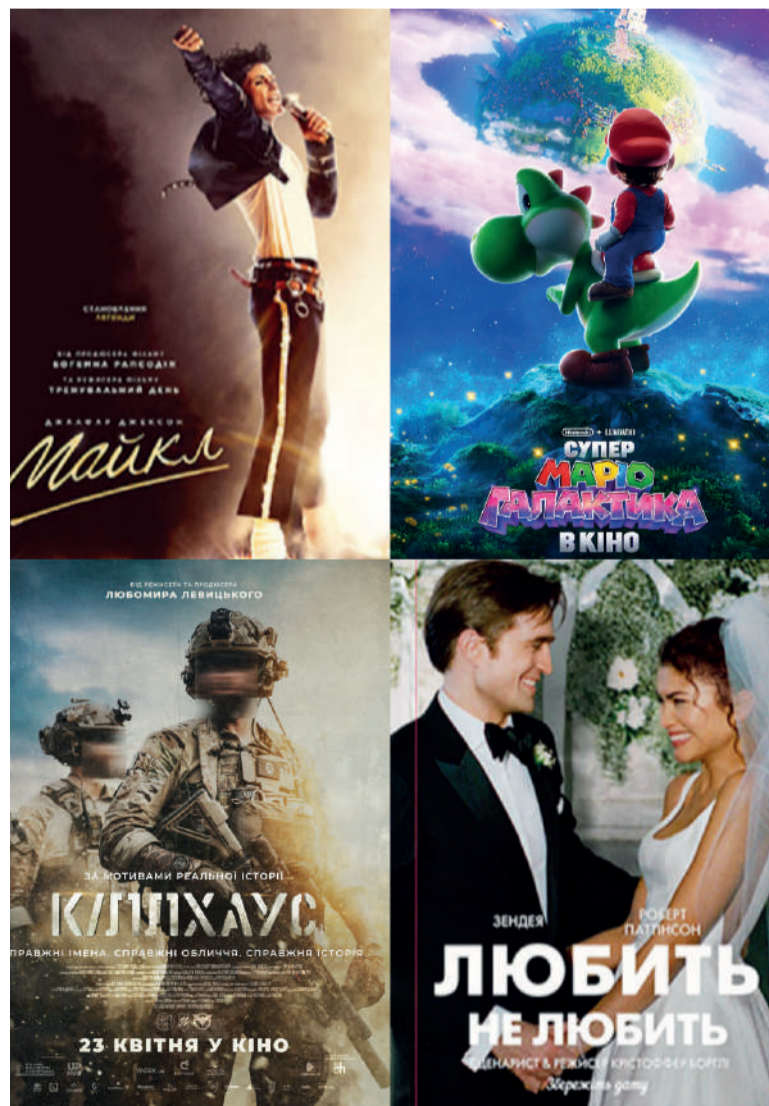
Зігнувся час на самоті,
І кінь, мов тінь, десь
пропадає,
А серце, мов старий окоп,
Ще битвою гуде, палає.

Де кров текла – червоні маки,
Де плавав степ – росте полин,
І чути шепіт серед мряки:
«Вернись, мій сину, з тих долин».

Та він не чує – тільки глянє
У небо сиве, як у вир,
І шепче: «Боже, дужий стань,
щоб світ не згас, щоб я не вмер».

А вітер носить з круч і ярів
Забуті крики й тихий спів,
Над ним курган стоїть
як варта,
В обіймах вічних бур і снів.

І навіть мертвий він живе –
у думі, в пісні, в кожному слові,
Бо кров козацька не згаса –
вона шумить у нашій крові.

Сім років тиші: настав час сяяти

Враження від «Міс філологічного факультету»

Філолог УжНУ відновив конкурс міс після довгої перерви та обєднав студентів заради благодійної мети: усі зібрані кошти передано громадській організації «Помагатори» для лікування й реабілітації військових, котрі перебувають в Ужгороді.

Захід розпочався хвилиною мовчання: ушанували пам'ять захисників. Ведучими були Янош Сакалош та Христина Ігнат. До слова запросили декана, професора Юрія Бідзілю. Він привітав учасниць, усіх присутніх і наголосив: «Попри те, що тривалий час ця традиція не відроджувалася, її відродили за для спільної благодійної мети, на лікування тих, чийми стараннями ми маємо змогу влаштувати такі заходи».

До вітань також запросили кураторку факультету й проєкторку з науково-педагогічної роботи Мирославу Лендєл, яка зазначила: «Упевнена, що

сьогодні ви оберете ту дівчину, котра найбільше відповідає образу філологині».

У конкурсі взяли участь вісім студенток: Марта Гудошнікова («Реклама та PR»), Юлія Особливець («Середня освіта. Українська мова та література. Англійська мова»), Богдана Пацкан («Філологія. Українська мова та література»), Анастасія Савко («Журналістика»), Дарина Баран («Середня освіта. Українська мова та література, англійська мова»), Олександра Луцьо, Юлія Русин, (обидві – «Середня освіта. Українська мова та література, зарубіжна література») та Юлія Грица («Словацька філологія»).

Оцінювало учасниць журі, до складу якого ввійшли, крім Ю.Бідзілі: підприємець і фінансовий консультант Юрій Балого, засновниця фотостудії «Royal Studio» Віолетта Жомова, декан економічного факультету, до-

цент Віталій Герзанич, директорка з гуманітарних і міжнародних справ медико-логістичного центру «Серце до серця» Марія Рушак та крафтовий виробник і організатор благодійних заходів Михайло Штефаньо.

Конкурс складався з кількох етапів. Спершу учасниці демонстрували діловий образ, після чого брали участь в інтелектуальному змаганні: із логічними загадками та питаннями з розгорнутою відповіддю. Адже міс – не лише про красу, а й про розум, елегантність, харизму.

Другий вихід дівчат додав заходу національного колориту: учасниці продемонстрували красу та витонченість у традиційних українських сукнях.

Під час заходу глядачі насолоджувалися творчими номерами молоді. На сцені виступали студія сучасного танцю «Бліц», дует Віталії Терпак та Юлії Пак, а також виконавці сольних но-

мерів – Дія Девгун із пісню «Summertime Sadness», Аліна Бабяк із «Колісковою», Дар'я Волохіна із композицією «Відірватись від землі», Марія Шелемба з авторською прем'єрою «Збреші», а також Олександра Онисько та Марія Білей із хореографічним виступом.

Завершальне дефіле – у вечірніх сукнях – демонструвало витонченість та грацію. А найінтригуювальніший момент – оприлюднення результатів конкурсу.

За результатами, титул глядацьких симпатій здобула Юлія Русин, яка також – «міс Уподобайка соцмереж». Дарина Бара – «міс Конгеніальність», Олександра Луцьо – «міс Елегантність», Богдана Пацкан – «міс Чарівність», Анастасія Савко – «міс Ерудитія», Юлія Особливець – «міс Грація», Юлія Грица стала другою віце-міс, Юлія Русин – першою, а головне звання – «Міс філологічного фа-

культету» – у Марти Гудошнікової. Вона сказала для «Погляду»: «Для мене ця перемога означає значно більше ніж просто корону. Насправді я виграла людей. Неймовірних, щирих, талановитих, які були поруч упродовж усього пройденого шляху. Корона – символ, а головна цінність – емоції, спогади й ті, з ким прожила особливий період. Напевно, найбільше запам'ятався момент, коли ми вже стояли на сцені перед оголошенням підсумків. Це була суміш емоцій: хвилювання, радість... Тоді зрозуміла, що незалежно від результату здобутий досвід уже став для мене перемогою».

Відродження традиції конкурсу згуртувало студентів і викладачів факультету, створивши теплу атмосферу свята та єдності. Один з організаторів Янош Сакалош зазначив: «Ми вирішили відродити конкурс «Міс філофаку», тому що це гарна традиція. Хотілося повернути атмосферу свята на факультет і показати: ідеться не лише про навчання, а й про творчість, талант, енергію, харизму. Найголовніше, що ми здобули завдяки заходу, – відчуття єдності. Було приємно бачити, як студенти, викладачі й гості разом створюють таку теплу атмосферу».

Усі причетні до заходу справді продемонстрували, що здатні об'єднуватися заради творчості та добрих справ.

Діана Вакулєнко,
студентка
відділення журналістики

Міс факультету іноземної філології: повернення традиції

Зал ректорату УжНУ того вечора наповнився красою, емоціями та оплесками. Конкурс, творчі випробування, багато яскравих моментів подарували 9 учасниць. 9 історій на одній сцені. Серед них: Делія Мош, Діана Данько, Олеся Йовжі, Домініка Зейкан, Яна Кучерява, Анастасія Горзов, Ольга Силадій та Крістіна Банік. Дівчата ще із січня готувалися, щоб продемонструвати красу, ерудитію, творчі здібності й уміння говорити на важливі теми сьогодення.

За словами організаторки свята Олени Керецман, найстремішим моментом було визначення конкурсів і програми заходу. На тому етапі виника-

ло багато питань. Це зайняло місяць із половиною разом із початком пошуку партнерів. «Значна частина праці – усіх зібрати й організувати. Для мене тут важливо, аби кожна людина мала свої місії, частину роботи, яку знає. Тоді підготовка – швидша і якісніша».

Організаторка додала: обрали два завдання: допомога ЗСУ й повернення традицій факультету. У процесі підготовки ми знайшли плакати з міс за 2008 рік, тоді я сказала, що мусимо це зробити. Останній конкурс ми проводили 7 років тому. Дехто казав, ще раніше.

У межах заходу було зібрано 55 000 грн для допомоги захисникам. А в журі працювали: Степан Біляк – лікар, власник клініки; Іван Пилипець – заслужений артист України, ветеран російсько-української війни та волонтер; Андреа Гуледзу – міс Закарпаття-2025 та Василь Белла – заслужений стиліст України.

Захід показав, наскільки молодь скучила за звичним життям, адже COVID, війна вплинули на кожного. Танці й емоції продемонстрували потреби в радості та мирному бутті. Атмосфери вечору додав співак І.Пилипець, котрий виконував українські пісні.

Для студенток першого курсу факультету іноземної філології це був перший досвід відвідування подібного заходу, який залишив багато яскравих емоцій. Враженнями поділилась Олександра Береш: «Було видно, скільки праці й душі вкладено в підготовку. Мені

особливо запам'яталася Домініка Зейкан. Виглядала впевнено, граційно, природно. Її виступи поєднували красу, інтелект і харизму».

Аліса Клемонца, теж студентка першого курсу, розповіла: «Було цікаво спостерігати, як кожна учасниця демонструє таланти, а деякі виступи вразили несподіванками. Конкурс перевершив очікування».

Д.Зейкан – переможниця свята – зізналася, що найбільший комплімент для неї – щирі оплески та емоції глядачів: «Саме тоді я відчула, що мій виступ справді відгукнувся людям. Жодного моменту, коли хотілося все кинути, не було – навпаки, кожен етап мотивував показувати себе якнайкраще. Не забирала б жодної складової конкурсу, оскільки кожна допомогла учасницям розкритися з різних аспектів».

Найскладнішими, за словами міс, були емоції під час виступу, адже на сцені відчувається велика відповідальність і

хвилювання. Упевненості додає підтримка рідних та загалом глядачів у залі. Якби могла дати собі пораду перед конкурсом, то сказала б: «Не хвилюватися й більше насолоджуватися моментом: такі події залишаються в пам'яті на все життя». Свій виступ Домініка описала трьома словами: «Упевненість, щирість і натхнення».

Також за результатами конкурсу, першою віце-міс стала Яна Кучерява, другою – Олеся Йовжі. Дівчата виявили талант, ерудитію, креативність та впевненість на сцені, що й оцінили члени журі.

У кінці всі могли сфотографуватися з учасницями, друзями, викладачами. Світлина з усмішками стали чудовим завершенням заходу. Атмосфера краси та взаємної підтримки ще довго залишалася в серцях присутніх.

Юлія Савчин,
Олександра Меденці,
студентки
відділення журналістики

Від слухача до співавтора

Як взаємодіяти з аудиторією

17 березня на засіданні Пресклубу молодого журналіста «Медіаперспективи» відбувся онлайн майстер-клас Андрія Куликова «Медіа та аудиторія: як будувати стосунки», у якому взяли участь студенти відділення журналістики, котрі вивчають курс «Розслідувальна журналістика». Головною темою заходу стало обговорення переходу від традиційного формату однобічної подачі інформації до побудови активних спільнот.

Гість-експерт наголосив, що в епоху цифрових технологій та соціальних мереж межа між виробником контенту та споживачем остаточно розмилася. Слухачі й читачі більше не хочуть бути пасивними об'єктами впливу, а прагнуть ставати співтворцями медіапродукту, впливаючи на порядок денний власними запитаннями та цінностями.

Увагу було приділено й темі довіри, яка стала критично важливою в умовах повномасштабної війни. Учасники розбирали випадки, коли саме зворотний зв'язок з аудиторією рятував життя, допомагаючи передавати оперативну інформацію про евакуацію та безпечні маршрути.

Ішлося й про економічні аспекти функціонування редакцій медіа, зокрема про розвиток систем донатів та платних підписок.
Нікіта Могілка,
Максиміліан Бабинець,
студенти
відділення журналістики

Англійська мова як необхідність сучасності: Очікування vs реальність

орієнтир для майбутніх вступників

Чому знання іноземної відкриває двері до професійного успіху та які кроки допоможуть успішно скласти НМТ

У сучасному світі англійська мова стала невід'ємною складовою професійного та особистісного розвитку. Вона давно вийшла за межі навчального предмета й перетворилася на універсальний інструмент комунікації, доступу до знань та реалізації кар'єрних можливостей. Це – і мова, яка об'єднує професійні середовища, наукові спільноти та освітні простори різних країн. Сьогодні практично жодна сфера діяльності не обходиться без використання англійської мови. Міжнародні компанії, IT-сектор, медицина, освіта, бізнес і навіть державне управління дедалі частіше передбачають володіння англійською як базову компетентність. Значна частина сучасних досліджень, професійних ресурсів і навчальних матеріалів публікується саме англійською мовою, що робить її ключем до актуальної інформації. Водночас знання мови розширює можливості участі в міжнародних програмах, стажуваннях і професійних обмінах.

Як викладач, можу відзначити: студенти, які приходять з добрим рівнем англійської мови, значно швидше адаптуються до сучасних освітніх вимог, активніше залучаються до навчального процесу та мають більші перспективи для подальшого розвитку. Саме тому усвідомлене ставлення до

вивчення мови ще на етапі школи є надзвичайно важливим. Для учнів 11 класів цей період є особливо відповідальним, адже триває активна підготовка до складання національного мультипредметного тесту. Результат з англійської мови може суттєво вплинути на подальший освітній вибір і розширити можливості вступу, особливо на спеціальності, пов'язані з міжнародною діяльністю, філологією, перекладом чи бізнесом.

Під час підготовки до НМТ важливо звернути увагу на кілька ключових аспектів. Передусім – на системність у вивченні граматики, яка забезпечує точність і розуміння мовних структур. Не менш важливим є розвиток навичок читання: вміння швидко орієнтуватися в тексті, визначати основну думку та знаходити потрібну інформацію. Значну роль відіграє й словни-

ковий запас, адже саме він формує впевненість. Водночас варто розвивати вміння працювати з контекстом, адже не всі слова потребують прямого перекладу – часто достатньо зрозуміти їхнє значення із загального змісту. Окрему увагу варто приділити регулярній практиці тестових завдань. Це дозволяє не лише закріпити знання, а й сформуванати навички тайм-менеджменту під час іспиту, навчитися правильно розподіляти час і уникати типових помилок. Важливим фактором успіху також є психологічна готовність: впевненість у власних знаннях значно знижує рівень хвилювання.

Водночас варто пам'ятати: англійська – не лише про іспит, а й про можливість вільно орієнтуватися у світі інформації, спілкуватися без кордонів, упевнено будувати власне майбутнє в умовах глобалізованого суспільства.

Факультет іноземної філології щиро очікує вступників, які оберуть англійську мову. Ми відкриті для тих, хто прагне розвитку, готовий працювати над собою та бачить у мові не лише знання, а й інструмент для досягнення мети, самореалізації та професійного зростання.

Англійська сьогодні – вибір на користь можливостей. І цей вибір починається вже зараз.

Вікторія Леган,
старший викладач
кафедри іноземних мов

Міфи, у які вірили наші студенти перед вступом

Кожен із нас, коли обирає університет, чує безліч міфів про те, яке воно, студентське життя. Найчастіше саме міфи впливають на рішення: подавати документи чи ні? Батьки й родичі розповідають про щось одне, друзі – зовсім інше. У результаті ти вже плутаєшся, навіть не знаєш, кому варто більше вірити, бо хтось, можливо, перебільшує. Але правда в тому, що реальність у всіх різна; часто геть інша. Я поспілкувалася з декількома студентами з різних факультетів, щоб дізнатися, у які міфи здобувачі вищої освіти вірили перед вступом і що з цього виявилось правдою.

«В університеті нікому немає до тебе діла» – саме цей міф найчастіше згадували наші респонденти. Багато хто зізнався, що перед вступом уявляв навчання як повну самостійність: мовляв, викладачам байдуже й вони не звертають на тебе уваги. Першокурсниця Юлія Костик (освітня програма «Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини») зізнається, що також вірила в цей міф, але з'ясувалося, що все зовсім не так: «Мені часто казали, що університет – не школа, ніхто ні за ким «бігати» не буде. Однак тут кожен наставник викладається сповна, завжди готовий допомогти, підтримати, надати необхідну інформацію». Подібні переживання мала ще одна першокурсниця – Ніколетта Зінич (освітня програма «Логістика»). Розповідає: теж чула історії про «холодну» університетську атмосферу, але на власному досвіді це виявилось хибним: «Усе залежить від самого студента. Якщо виявляти ініціативу й старатися, то проблем зазвичай не виникає».

Ще одним страхом абітурієнтів був **міф про майбутню сесію**. Досвідом поділилася студентка 1 курсу Ліліана Ганусин (освітня програма «Маркетинг»). Зізнається, що вважала «проходження» сесій чимось неможливим: «Я складала тільки одну сесію, бо все інше «автоматом». Хоч раніше була впевнена: це неможливо. Також спостерігала за одногрупниками. Вони хвилювались, але добре підготувалися й склали. Тож цей стереотип виявився повною вигадкою».

А ось студентка другого курсу Марина Надь («Правоохоронна діяльність») вважає, що навчатися дійсно складно, викладачі суворі, вимагають, а сесії багато хто «завалює».

Міфи про сесії – ще далеко не єдиний стереотип, який по-

трібно з'ясувати. **«Там нудно, лише навчання»** – теж доволі поширена думка. Нібито університетське життя дуже нудне. Немає чим зайнятися, крім здобуття знань за фахом. Щодо цього висловилася студентка 2 курсу Анастасія Місан (освітня програма «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»): «До вступу здавалося, що крім навчання, нічого цікавого не відбувається. Однак насправді все зовсім навпаки: багато нових знайомств, подій, цікавих можливостей, неочікуваних моментів, які запам'ятовуються не менше ніж самі пари. Тут навіть є змога займатися волонтерством. Це дуже цінна перевага в наш час. Реальність виявилася цікавішою, ніж я уявляла спочатку».

Розвіявши ще один міф, рухаємося до наступного, не менш поширеного – про **«виживання» в університеті**. У багатьох є страх, що не зможуть упоратися з навантаженням. Думки, мовляв, буде швидше ніж у інших і нічого не зрозумієш, не покидають абітурієнтів аж до першої сесії. «На початку я вірила в те, що навчання в УжНУ складне й «виживають» тільки найсильніші. Здавалося, тут нескінченні сесії та мінімум часу на себе. Частково це правда: навчання справді вимагає відповідальності, самоорганізації. Але з досвідом зрозуміла: усе не так страшно. Якщо вчасно робити завдання, учитися, спілкуватися з викладачами й не відкладати на потім, то будеш устигати. Навчання стане навіть цікавим», – розповіла студентка першого курсу Юлія Кирлик (освітня програма «Дошкільна освіта»).

Отже, як бачимо, не всі міфи, у які вірять абітурієнти, є правдивими. Багато що – нісенітниця, просто щоб відбити бажання здобувати вищу освіту. Є викладачі, готові допомагати й підтримувати студентів, а сесію реально скласти власними знаннями. Студентське життя – не лише лекції, а й цікаві проекти, заходи, можливості та знайомства. Устигати ж буде кожен, хто вміє розподіляти час. Головний висновок: не варто вірити чуткам і лякатися міфів. Університет – місце для розвитку, експериментів, здобуття нових знань. Нормально боятися, сумніватися, але сумніви швидко зникають, коли вже повноцінно занурюєшся в реальне студентське життя.

Ангеліна Гіреш,
студентка
відділення журналістики

В Ужгороді, зокрема в УжНУ, кілька днів тривав III етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології

Читайте «Погляд» на сайті УжНУ за покликанням: uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера знайдете на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

Колеги висловлюють співчуття провідному фахівцю кафедри журналістики Тетяні Шевченко з приводу непоправної втрати – смерті матері. Вічна пам'ять...

X Публіцистичний конкурс «Есе про все»-2026
На честь воїнів ЗСУ

29 квітня. 13:00. Редакція газети «Погляд» (424 ауд.)

Вимоги: актуальна тема; оригінальний виклад матеріалу й назва роботи.

Обсяг: не більше двох друкованих аркушів форматом А4, Times New Roman, 14-ий розмір шрифту, 1,5 інтервала.

Приймаємо також аудіо- та відеороботи тривалістю до 10 хв.

Залишаємо за собою право попереднього допуску робіт на конкурс.

Подавати роботи: Володимирові Тарасюку (доцентові кафедри журналістики, головному редакторові газети «Погляд», голові пресклубу молодого журналіста «Медіаперспективи») до 20 квітня. У разі виникнення додаткових запитань писати на електронну адресу редакції: poglyad@uzhnu.edu.ua

Запрошуємо до участі студентів УжНУ!
ОРГКОМПІТЕЛІ